

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 359/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Veronikou Tóthovou, PhD., advokátkou, Ku potoku 5, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 7/2021 z 13. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, jeho zrušenia a vrátenia veci všeobecnému súdu na nové konanie. Takisto žiada ústavný súd o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 1 T 76/2011 zo 6. decembra 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 To 32/2017 z 13. júna 2022 uznaný vinným zo spáchania zločinu podvodu, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere štyroch rokov. Uplatnené dovolanie sťažovateľa najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tdo 7/2021 z 13. júna 2022 (ďalej len „namietané rozhodnutie“) podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje, že ako dovolací dôvod uplatnil v podanom dovolaní (okrem iných) aj dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (súd rozhodol v nezákonnom zložení), ktorý podporil argumentáciou, v ktorej poukázal na skutočnosť, že v prvostupňovom konaní pred okresným súdom došlo v rámci prebiehajúceho hlavného pojednávania po vykonaní niekoľkých jeho predošlých termínov k zmene v obsadení senátu, konkrétne v osobe jedného z prísediacich, pričom ho okresný súd o uvedenej zmene neinformoval a nevyžiadal si jeho súhlas s dotknutou zmenou v obsadení senátu. Bez tohto súhlasu bol okresný súd povinný vykonať hlavné pojednávanie od začiatku, tak ako to predpokladal § 277 ods. 5 Trestného poriadku, čo sa však nestalo. Najvyšší súd v namietanom rozhodnutí konštatoval, že sťažovateľ túto zmenu v osobe prísediaceho nenamietal ani pred súdom prvého stupňa, ani vo svojom odvolaní a keďže mu bola táto zmena z obsahu zápisníc z hlavného pojednávania známa, dovolací súd s odkazom na § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemohol na predmetný dovolací dôvod prihliadnuť. Sťažovateľ sa s takýmto postupom najvyššieho súdu nestotožňuje a odvoláva sa na § 317 ods. 1 Trestného poriadku zakotvujúci pre odvolací súd revízny princíp, v zmysle ktorého na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, je odvolací súd povinný prihliadnuť vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Tdo V 12/2014 z 22. augusta 2016), vyslovuje názor, *„že je obligatórnou povinnosťou dovolacieho súdu zrušiť skoršie rozhodnutie odvolacieho súdu v prípade, ak si odvolací súd nesplní povinnosť uplatnenia tzv. plného revízneho princípu v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku, ak je už z obsahu preskúmaného spisu (bez ohľadu na ich uplatnenie formou odvolacej námietky) možné identifikovať tak závažné procesné vady, ktoré odôvodňujú neskoršie podanie dovolania“*. Je tak toho názoru, že najvyšší súd posúdil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v rozpore s *„doktrínou plného revízneho princípu“* zakotveného v citovanom ustanovení Trestného poriadku.

4. V označenom postupe najvyššieho súdu vidí sťažovateľ porušenie všetkých svojich označených práv.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ťažiskom argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa je v podstate tvrdenie o nesprávnej interpretácii ustanovenia Trestného poriadku regulujúceho podmienky na uplatnenie predpísaných dovolacích dôvodov.

6. Pri posúdení právnej veci sťažovateľa sa tak ústavný súd po oboznámení s dotknutou právnou úpravou zameral na zodpovedanie otázky, či bol postup najvyššieho súdu, premietnutý do namietaného rozhodnutia, ústavnoprávne akceptovateľný, teda či konajúcim súdom zvolená

a interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je záver namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu zdôvodnený ústavne udržateľným spôsobom.

7.1. Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak

- a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,
- d) hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,
- e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania,
- f) trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje,
- g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,
- h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa,
- i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť,
- j) bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,
- k) proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné,
- l) odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, alebo zobral na vedomie späťvzatie odvolania obhajcom alebo osobou uvedenou v § 308 ods. 2 napriek tomu, že obvinený nedal výslovný súhlas na späťvzatie odvolania,
- m) pred podaním obžaloby generálny prokurátor zrušil právoplatné rozhodnutie prokurátora po lehote uvedenej v § 364 ods. 3,
- n) bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie a súd rozhodol, že podmienené prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné.

7.2. Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

8. Ústavný súd je predovšetkým toho názoru, že je znenie dotknutého ustanovenia Trestného poriadku jasné, a teda aplikovateľné aj bez potreby predchádzajúcej bližšej interpretácie. Napokon aj najvyšší súd zjednocujúcim stanovisko R 11/2016 judikoval, že čl. 2 ods. 2 ústavy limituje uplatnenie ohrozených alebo porušených subjektívnych práv v konaní pred štátnymi orgánmi

postupom týchto orgánov ustanoveným zákonom, z čoho vyplývajú aj obmedzenia ustanovené zákonom (lehota alebo iná podmienka na uplatnenie práva). Nezáleží na tom, či ide o právo vyplývajúce aj priamo z ústavy alebo „len“ zo zákona. Ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku), nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

9. Na zmysel a účel dotknutého ustanovenia Trestného poriadku najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti poukazuje uvádzajúc, že vzhľadom na povahu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku určeného k náprave len taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd závažného charakteru predstavuje dovolací súd poslednú inštanciu preskúmajúcu nedostatky preskúmané už odvolacím súdom a ním nenapravené, prípadne ním spôsobené, čomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (pokiaľ nejde o zákonné výnimky) a povinnosť namietat niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 17/2018 z 21. augusta 2018). Podľa už uvedeného zjednocujúceho stanoviska R 11/2016 platí všeobecná axióma, že zákon poskytuje ochranu tomu, kto sa o svoje práva náležite stará, t. j. kto si ich uplatňuje spôsobom predpokladaným v zákone. Preto ak obvinený vedel o nezákonnom zložení súdu, resp. senátu (ktorého zloženie mu bolo nesporne a preukázateľne známe), mohol a mal túto skutočnosť namietat už v čase prvostupňového konania, prípadne v rámci odvolacieho konania, a nie až v rámci mimoriadneho (dovolacieho) konania. Dikcia obmedzujúceho ustanovenia uvedená v § 371 ods. 4 Trestného poriadku prvej vete núti teda procesné strany k tomu, aby nezákonnosť im známych okolností (v danom prípade spočívajúcu v nezákonnom zložení senátu) namietali už v rámci súdneho konania do právoplatného skončenia trestného stíhania a nevyčkávali nečinne až na konanie o dovolaní. Nemožno v tejto súvislosti prehliadnuť, že uvedená pasivita oprávnenej osoby má negatívny vplyv na rýchlosť aj na hospodárnosť trestného konania. Okrem toho, otázky zákonnosti zloženia súdu (senátu) v zmysle § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku [ale napr. aj otázky príslušnosti súdu – § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku] majú byť posudzované súdom prvého stupňa, resp. v odvolacom konaní s tým, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) a písm. b) Trestného poriadku majú byť preskúmané až vo vzťahu k tomu, ako otázku príslušnosti súdu či zákonnosti zloženia súdu (senátu) v prípade, ak je sporná, vyriešil súd prvého stupňa, resp. odvolací súd.

10. Ustanovenie § 317 ods. 1 Trestného poriadku (alebo tiež doktrína plného revízneho princípu, ako ju sťažovateľ označuje), na ktoré sa odvoláva sťažovateľ a ktorého uplatnenia sa dožaduje v rámci aplikácie ustanovení regulujúcich dôvody dovolania, sa uplatňuje iba v rámci odvolacieho konania a nemá vplyv na posudzovanie podmienok na uplatnenie dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku v odvolacom konaní. Výklad § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ktorý prezentuje sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, má absurdný charakter, pretože jeho závery

znamenajú *de facto* všeobecnú neaplikovateľnosť dotknutého ustanovenia v praxi, čo rozhodne nemohlo byť zamýšľaným cieľom uvedenej právnej úpravy.

11. Ústavný súd takisto uvádza, že argumenty, ktorými sťažovateľ v podanom dovolaní podporil danosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, sú skôr subsumovateľné pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, keďže sťažovateľ v rámci prezentovaných argumentov vo svojej podstate nespochybňuje samotnú kreáciu nového zloženia senátu (obsadenie senátu novým prísediacim v rozpore s vopred stanovenými pravidlami vyplývajúcimi zo zákona a z príslušného rozvrhu práce), ale porušenie zásady bezprostrednosti, z ktorej plynúce pravidlo nezmeniteľnosti zloženia senátu sa vo svojej podstate týka otázky dokazovania, kde zmyslom a cieľom tejto zásady je, aby nezávislý súd v zásade (okrem zákonom stanovených výnimiek) rozhodoval a rozhodol len na základe dôkazov, ktoré boli pred ním vykonané v priebehu pojednávania. Tieto úvahy však nič nemenia na predchádzajúcich záveroch ústavného súdu, pretože aj uvedený dovolací dôvod patrí do kategórie dovolacích dôvodov predpokladaných § 371 ods. 4 Trestného poriadku.

12. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu